

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte: Timofti Vladimir

judecători: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Onofraș Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.08.2018 – 12.09.2018;

Instanța de apel: 15.10.2018 – 28.11.2018;

Instanța de recurs: 19.02.2019 – 25.06.2019;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Sîngerei) din 12 septembrie 2018, Onofraș Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, și în baza acestei legi, cu aplicarea prevederilor art. 364¹alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 31 422 lei (treizeci și una mie patru sute douăzeci și doi) din contul inculpatului s-a respins ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut, că Onofraș Ion la 30.03.2018, aproximativ în jurul orelor 18:20, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, aflându-se în domiciliul său din satul XXXXX, raionul XXXXX, în cadrul unui conflict apărut spontan între el și soția sa Onofraș Elena, dându-și seama de acțiunile sale, conștientizând consecințele, care pot surveni și dorind producerea acestora, urmărind scopul omorului acesteia, intenționat i-a aplicat ultimei o lovitură în regiunea rebortorului costal (abdomenului) cu un cuțit de bucătărie, în rezultatul căreia Onofraș Elena a căzut jos fără cunoștință, acțiuni însă, care nu și-au produs efectul din motive independente de voința făptuitorului și anume din motivul intervenirii fiicei sale minore Onofraș Irina, în prezența căreia a avut loc acest incident, care a intervenit în scopul apărării mamei sale și care i-a smuls cuțitul din mână, astfel ne permițându-i realizarea scopului de a o

omorî, totodată determinându-l să înceteze acțiunile sale. Ca rezultat al acțiunilor sale, lui Onofraș Elena i-au fost cauzate leziuni sub formă de plagă penetrantă a cavității peritoneale pe stânga cu lezarea splinei, hemoperitoneum, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr.2018 28D 0065 din 17.04.2018 se califică drept leziuni corporale grave.

Astfel, prin acțiunile sale inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art.27, 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, după indicii calificativi: tentativă de omor intenționat asupra unui membru de familie, acțiuni care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-au produs efectul.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în procuratura raionului Sîngerei, Dumitru Ceaica, în latura respingerii încasării cheltuielilor judiciare, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței în cauză, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasate din contul inculpatului cheltuielile judiciare suportate pe cauza penală în sumă de 31422 lei, pentru efectuarea acțiunilor procesuale, expertizelor medico-legale și psihiatrice. În rest sentința să fie menținută fără modificări, invocând următoarele argumente:

- instanța în motivarea sentinței nu a ținut cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin.(2) pct.5), 229 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța nu a încasat din contul inculpatului Onofraș Ion cheltuielile judiciare, admițând interpretarea eronată a dispozițiilor normei legale, privind achitarea cheltuielilor judiciare. Deși, procurorul în cadrul dezbaterilor judiciare a solicitat încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate pe cauza penală vizată, instanța prin sentință le-a respins;

- aplicarea pedepsei în privința inculpatului, fără încasarea din contul lui a cheltuielilor judiciare ar atrage după sine neasigurarea scopului pedepsei penale și anume reeducarea inculpatului, restabilirea ordinii de drept, ba din contra într-un mod tacit va favoriza condamnatul să comită fapte analogice pe viitor, conștientizând că în rezultatul comiterii lor, nu survine o pedeapsă aspră care să-i limiteze în drepturi, sau să atragă după sine alte consecințe grave. Eliberarea totală a inculpatului de plata cheltuielilor judiciare este contrar principiului legalității, punerea acestor cheltuieli pe seama inculpatului ar contribui la responsabilitatea lui și în final la corectarea acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018, a fost respins apelul procurorului ca nefondat, fiind menținută sentința fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că efectuarea expertizelor medico-legale, expertizele psihiatrice, efectuarea acestor acte procesuale au fost dispuse din motiv că, constituie o măsură procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Reieșind din prevederile legii în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 11 ianuarie 2019, în termen, declară recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care solicită admiterea recursului, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- este neargumentată poziția instanței de apel privind neîncasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată, deoarece suma de 31422 lei au fost suportate de către stat pentru efectuarea acțiunilor procesuale, expertizelor medico-legale și psihiatrice.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii contestate, în partea cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul recursului declarat de procuror, se constată că acesta este întemeiat în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din conținutul recursului rezultă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de faptul că instanța de apel a menținut sentința prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la Onofraș Ion a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 31422 lei.

Colegiul lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art.414 alin.(1), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, astfel că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Prin urmare, instanța de recurs reține că, prima instanță l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Onofraș Ion în baza art. 27, 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, la închisoare pe un termen de 10 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, totodată a respins ca neîntemeiată cerința procurorului, privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în sumă de 31422 lei, soluție menținută de către instanța de apel. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că „...expertizele în cauză au fost ordonate de către organul de urmărire penală/procuror, în vederea constatării gradului de gravitate și a

caracterului vătămarilor integrității corporale, starea psihică a învinutului și constatarea biologică a corpurilor delictive și a provenienței sângelui. ... cheltuielile suportate în carul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă plăți ce urmează a fi trecute din bugetul statului...”, astfel considerând necesar respingerea apelului procurorului.

Astfel, se reține că procurorul solicită încasarea de la Onofraș Ion a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 31422 lei, în legătură cu efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201828P077 din 03.04.2018 (f. d. 80, vol. I), raportului de expertiză judiciară nr. 201828D 0065 din 17.04.2018 (f. d. 84 – 85, vol. I), raportului de expertiză judiciară nr. 20180500125 din 11.05.2018 (f. d. 89 – 91, vol. I), raportului de expertiză judiciară nr. 20180500124 din 03.05.2018 (f. d. 95 – 96, vol. I), raportului de expertiză judiciară nr. 201837A0147 din 07.06.2018 (f. d. 102 – 103, vol. I), raportului de expertiză judiciară nr. 201836S0061 din 19.07.2018 (f. d. 109 – 113, vol. I).

Colegiul lărgit atestă că, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului Onofraș Ion a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea expertizelor judiciare, instanța de apel făcând trimitere la prevederile art.art.228 alin. (4), 227 alin. (2) și (3), 143 Cod de procedură penală, art.15/2 alin. (2) din Legea nr. 1086 din 23 iunie 2000, „Cu privire la expertiza judiciară”, a omis faptul că prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr.40- 47 art.108 din 09.02.2018), a fost abrogat alin.(2) art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată, se reține că alin.(1) art.143 Cod de procedură penală, prevede cazurile când expertiza judiciară se dispune și se efectuează în mod obligatoriu, care în același timp corespunde situației din speță, deoarece pentru a stabili leziunile corporale a inculpatului, a părții vătămate, grupa sanguină atât a inculpatului, cât și a părții vătămate, determinarea prezenței sângelui pe cuțit și a stării psihiatrico-legală a inculpatului, era necesară efectuarea mai multor expertize.

În această ordine de idei, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul lărgit constată că, aceasta dispunând menținerea sentinței prin care a fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 31422 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legislației procesual penale, adoptând o soluție pripită.

Reieșind din cele sus menționate, Colegiul conchide că erorile de drept constatate supra se încadrează în cele prevăzute de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel, nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, și, ținând cont de faptul, că erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate în instanța de recurs, decizia atacată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele

acesteia: să înlăture erorile constatate mai sus, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018 în latura civilă în partea soluționării solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare în cauza penală privindu-l pe **Onofraș Ion XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **19 iulie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor

O P I N I E S E P A R A T Ă

În conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală (în cauza **Onofraș Ion XXXXX**)

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2019 a fost adoptată în cadrul judecării recursului ordinar în cauza indicată următoarea soluție: „Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Gavdiuc Valentina, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018 în latura civilă în partea soluționării solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare în cauza penală privindu-l pe **Onofraș Ion XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei contestate se mențin”.

2. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o soluție de respingere a recursului procurorului.

2.1. Consider că motivele și argumentele pe care le-a pus instanța de recurs la baza soluției de casare a hotărârii instanței de apel nu au fost invocate de către procuror nici la una dintre etapele examinării cauzei.

Casând decizia instanței de apel, Colegiul penal și-a expus considerentele, că cheltuielile judiciare în speță ar putea fi încasate din contul inculpatului, deoarece legislația de procedură penală (art. 227, 229) prevăd posibilitatea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare legate de înfăptuirea la caz a expertizelor, dând indicații instanței de apel să-și motiveze hotărârea pronunțată.

Disponând rejudecarea cauzei în partea examinării laturii civile a cauzei cu referire la cheltuielile de judecată, instanța de recurs, în opinia mea, nu a ținut cont de faptul, că nici la una dintre etapele examinării cauzei procurorul nu a adus careva argumente legale, precum și probe, care ar confirma posibilitatea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Procurorul nu a invocat aceste argumente nici la depunerea recursului, indicând doar că, în opinia sa, potrivit legii cheltuielile urmează a fi încasate din contul inculpatului, dar n-a specificat din care considerente a ajuns el la această concluzie și ce circumstanțe le invocă în acest sens.

Astfel, consider, că instanța de recurs a admis un recurs nemotivat, întemeindu-și soluția pe argumente neinvocate de către recurent la nici un dintre etapele desfășurării procesului penal.

Cu această ocazie vreau să menționez, că instanța de recurs, casând decizia instanței de apel, a intenționat să modifice practica judiciară existentă prin care se respingeau solicitările procurorului de încasare din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, considerând că legislația în prezent permite dispunerea încasării acestora din contul inculpatului.

Cu referire la acest subiect vreau să menționez, că, în opinia mea, legislația actuală cu referire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului nu este clară, deoarece nu stabilește într-un mod explicit temeiurile și condițiile de încasare a acestora din contul inculpatului, precum și faptul cui îi revine sarcina probației în acest sens, iar instanța de recurs nu a adus o claritate în această privință, deși în joc este respectarea drepturilor inculpaților la un proces echitabil.

Judecător

Nadejda Toma